

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Елена Лазарова Каращранова

Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград, Природо-математически
факултет

относно дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование: 1. Педагогически науки

професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...

докторска програма: Методика на обучението по география

Автор: **Станислава Пламенова Мишева**

Тема: **ПРИЛОЖЕНИЕ НА МЕТОДИКАТА НА МАРИЯ МОНТЕСОРИ В
ОБУЧЕНИЕТО ПО ГЕОГРАФИЯ**

1. **Общо представяне на процедурата и докторанта**

Със заповед № РД-38-662 от 19.12.2022 г. на Ректора на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Приложение на методиката на Мария Монтесори в обучението по география“ професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...; докторска програма: Методика на обучението по география. Автор на дисертационния труд е **Станислава Пламенова Мишева** – докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Регионално развитие“ с научен ръководител доц. д-р Мая Петрова Василева. Представеният от кандидата комплект материали на електронен и хартиен носител е в съответствие с изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Дисертационният труд на тема „Приложение на методиката на Мария Монтесори в обучението по география“ се състои от увод, три глави, заключение и пет приложения. Включени са 18 таблици и 8 фигури. Обемът на дисертационния труд е 219 страници. Цитирани са 159 източника, от които 68 на български и руски език и 91 на английски и италиански.

Докторантът е приложил 3 броя публикации по темата на дисертационното изследване.

2. **Актуалност на тематиката и познаване на проблема**

Един от най-важните въпроси на съвременния етап от развитие на педагогическите изследвания е свързан с възможностите за повишаване на активността на участниците в учебния процес и мотивацията на учениците. В този смисъл, темата на дисертационното изследване, която е посветена на разработването на обща предметна технология на

обучението по география и интегрирането на методиката Монтесори като технология на саморазвитието, е актуална и приложима в обучението.

3. Методика на изследването

В дисертационният труд коректно са дефинирани обектът на изследване, предметът на изследване, целта, изследователските задачи и хипотезата на изследването. За постигане на поставената цел и в изпълнение на формулираните задачи докторантът е използвал адекватен набор от изследователски методи - теоретичен анализ, емпиричен анализ, математико-статистически анализ, анкетиране и наблюдение, моделиране и интерпретация на получените резултати. Инструментариумът за отчитане на резултатите е съобразен със спецификата на проведеното изследване. Резултатите от изследването са анализирани и представени достоверно.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е добре структуриран и отговаря на изискванията.

В първа глава е направен задълбочен теоретичен анализ на технологията като теория и методология, на базата на който се очертават възможностите за предлагане на модел на обща предметна образователна технология на обучението по география.

Във втора глава подробно е представена методиката на Мария Монтесори и са анализирани възможностите за приложението ѝ в общата предметна технология на обучението по география в българското средно училище в прогимназиален етап.

В трета глава се представят конкретни възможности за приложение на методиката на Мария Монтесори в географското образование в българското средно училище в прогимназиалния етап. Разработени и детайлно описани са конкретни научни работилници, като основа за конструиране на технологията на саморазвитието в обучението по география в България. В тази глава е описано проведеното експериментално обучение, обосновка на използваните инструменти за оценка (контролен списък за ориентиране на наблюденията в класната стая, QBS въпросник, насочен към учениците, QBS180 въпросник, насочен към родителите, скалата за самоефективност, насочена към изследване на възприятието за самоефективност от учителите) и анализ на получените резултати. Докторантът показва умения за подбор на инструменти за оценка и анализ на получените данни, което в случая е важно поради липсата на разработена методика.

Изведените приноси на дисертационния труд са добре обосновани и могат да се обобщят в научен, научно-приложен и приложен аспекти:

- Изследвана е технологията като теория и методология, въз основа на което е изведен концептуален модел на обща предметна образователна технология на обучението по география.

- Предложен е нов подход към разглеждане на методиката Монтесори – като технология на саморазвитието в обучението по география, обоснован от тенденциите в съвременното развитие на дидактиката на географията.

- По идеите на методиката на Мария Монтесори е конструирана нова структура на методическа разработка на урока по география, приложима в практиката на обучението.

- Предложени са конкретни методически разработки на научни работилници с актуално учебно съдържание от учебните програми по география и икономика за прогимназиален етап. Научните работилници позволяват адаптирането им към обучението и по STEAM технологиите.

5. Препоръки и бележки по дисертационното изследване:

Като забележка смятам, че използваните статистически методи не са достатъчно ясно описани.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Представените три самостоятелни статии са свързани с дисертационното изследване, отразяват основни резултати от него и удовлетворяват напълно изискванията към кандидатите за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

7. Автореферат

Предложеният проект за автореферат представя основното съдържание на дисертационния труд и дава ясна представа за извършеното от докторанта.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Като препоръка за бъдеща работа смятам, че ще е удачно да се реализират възможностите за адаптиране на научните работилници към ресурсите, които STEAM технологиите предоставят.

Заключение

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на СУ „Св. Климент Охридски“.

Дисертационният труд показва, че докторантът Станислава Пламенова Мишева притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Методика на обучението по география“ като демонстрира много добри качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Станислава Пламенова Мишева в област на

висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3 Педагогика на обучението, докторска програма: „Методика на обучението по география“.

9.03.2023

Изготвил становището:

доц. д-р Елена Каращранова